

درباره مفهوم داخلی برجام

عباس عبدي

تصميم دارم که حتي‌المقدور هر از گاهي، يادداستي را خطاب به آقاي رييسي و اژه‌اي بنويسم. هدف از اين يادداشت‌ها طرح مسائلي است که به گمانم ممکن است ناخواسته توجه چندانى به آنها نشود. در اين يادداشت خطاب به آقاي رييسي به اهميت موضوع برجام اشاره مي‌کنم. واقعيت اين است که انتخابات تمام شد و مساله برجام حل نگرديد. هر چند گفته ميشود که دست‌اندرکاران سياسي مخالف دولت علاقه‌اي نداشتند که برجام پيش از 28 خرداد حل شود، ولي اکنون که انتخابات تمام شده است دو باره مساله به شکل ديگري مطرح است. از يك سو عده‌اي علاقه ندارند که اين کار پيش از 12 مرداد و در دولت جديد انجام شود و از سوي ديگر عده‌اي هم هستند که اساساً خواهان خارج شدن از برجام هستند و عجيب اينکه توضيح نمي‌دهند اگر اين خطمشي را رهبري تأييد مي‌کند و با آن موافقند پس چرا تاکنون اجرائي نشده است و اگر موافق نيستند، چرا اين گروه همچنان بر تحقق اين سياست زيان بار تأکيد دارند؟ رابطه برجام و دولت روحاني از هم‌اکنون نيز قطع شده است. ترکيب گروهى که عهده‌دار رسيدگي به مذاکرات است، به صورت قاطع به نفع اصولگرايان است، پس تأييد و رد يا شکست و موفقيت آن به عهده دولت و جناح متبوع آن است. توپ برجام در زمين دولت آينده و مجلس و به‌طور کلي اصولگرايان است. به علاوه بر اساس پيام‌هاي صريح امريکايي‌ها نيز روشن است که تداوم اين وضع را نمي‌پذيرند. طبيعي است که بايد در مردادماه يا حداکثر شهريور مساله نهايي و اجرائي شود. با توجه با اين نکات چند مساله مهم را بايد جهت اطلاع آقاي رييسي متذکر شد.

1- درست است که برجام و گفت‌وگوهاي آن در حوزه سياسي - امنيتي مي‌گنجد، و مديران اين حوزه بايد عهده‌دار گفت‌وگوهاي آن شوند، ولي اين فقط ظاهر ماجرا است. بخش اصلي برجام اثرات اقتصادي آن است.

از اين رو بهتر است که نظرات افرادي که قرار است عهده‌دار مسووليتهاي اقتصادي دولت شما ميشوند نيز در اين زمينه لحاظ شود. وزير اقتصاد، رييس بانك مرکزي، رييس سازمان برنامه و وزير نفت و صنعت و وزير راه و وزير نيرو، همگي بيشتريين تأثير را از بود و نبود برجام خواهند ديد. اتفاقاً وزراي سياسي و سياست خارجي کمترين اثرپذيري را از برجام و رد يا به نتيجه رسيدن آن خواهند داشت.

فرض کنید يك نفر وزير اقتصاد يا صنعت شما باشد، او چگونه مي‌تواند با يا بيوچود برجام به صورت يكسان عمل کند و اين متغير را از برنامه خود حذف کند؟ پيشنهاده مشخص اين است که افرادي را که براي وزارتخانه‌هاي مزبور در نظر داريد، حتما در اين مذاکرات شرکت دهيد.

2- مهم‌تر از وزرا، شخص خودتان هستيد. شما پيش از هر مساله ديگر بايد درباره برجام موضع روشني داشته باشيد. موافق يا مخالف بودن مساله بعدي است. به نتيجه رسيدن يا شکست خوردن آن موضوع دسترسي به حداقل 50 ميليارد دلار از درآمدهاي کشور در همين امسال است. موضوع کرونا نيز به شدت تحت تأثير آن است (گذشته از بي‌کفايتي‌هاي وزير بهداشت که جداگانه بايد تحليل شود). اتفاقا امسال به دليل خشکسالي با کمبود مواد خوراكي مواجه هستيم که بايد به اين منابع مالي دسترسي داشته باشيد، بنا بر اين خيلي صريح بايد اعلام موضع نماييد و پيام روشني را براي داخل کشور و جهان ارسال کنید تا مردم حساب برنامه‌هاي خود را داشته باشند. انجام حتي بخشي از قول‌هاي شما و نه حتي همه آنها، منوط به احياي برجام است.

3- نکته ديگري که درباره برجام بايد گفته شود، ابعاد فرهنگي و اجتماعي آن است. فرض کنيم به هر دليلي معجزه شد و توانستيد منابع ارزي لازم براي تأمين نيازهاي ضروري کشور را بدون حل برجام فراهم کنید، در اين صورت گمان نکنيد که مي‌توان برجام را دور زد و بي‌خيال اجراي آن شد. زيرا تحقق برجام بيش از هر چيز پيام مهمي براي فعالان اقتصادي و جوانان و کارآفرينان دارد که اوضاع آينده به وفق مراد است و مي‌توان کار کرد. در مقابل منتفي شدن برجام موجب ميشود که اميد همگان نسبت به بهبود شرايط و عبور از مشکلات فعلي از ميان برود. به نظر بنده اين اثر برجام حتي از اثرات اقتصادي آن مهم‌تر است.

اينها به معنای آن نيست که هر چه از طرف امريکايي‌ها گفته شد پذيرفته شود، ولي بايد توجه داشت که در هر حال دولت آينده و آقاي رييسي و جريان اصولگرايي در يك دوراهي سرنوشت‌ساز قرار دارند. ديگر نمي‌توان مثل گذشته غيرمسئولانه شعار داد. بهتر و ضروري است که تصميم خود را تحت فشار جريان غيرمسئول در ميان اصولگرايان نگرديد، آنان همان قدر که در دوران روحاني و پيش از آن در زمان اصلاحات غيرمسئولانه نظر مي‌دادند، اکنون هم در همان مسير گام برمي‌دارند. در يك کلام اداره بدون مشکل کشور بدون حل برجام خيالي بيش نيست. اجازه ندهيد که بسياري از مردم نسبت به حل مسائل جامعه نااميد شوند.

منبع: روزنامه اعتماد 12 تیر 1400 خورشیدی